

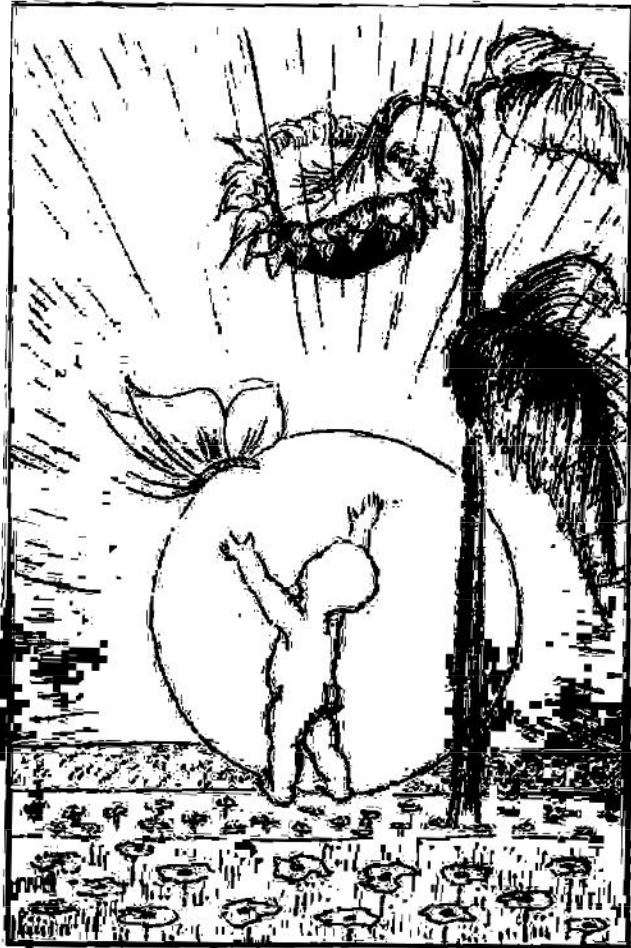

kad liepsnotų (Lk 12,49)

Kunigo - Kankinio

Alfonso Lipniūno

DIENORAŠTIS

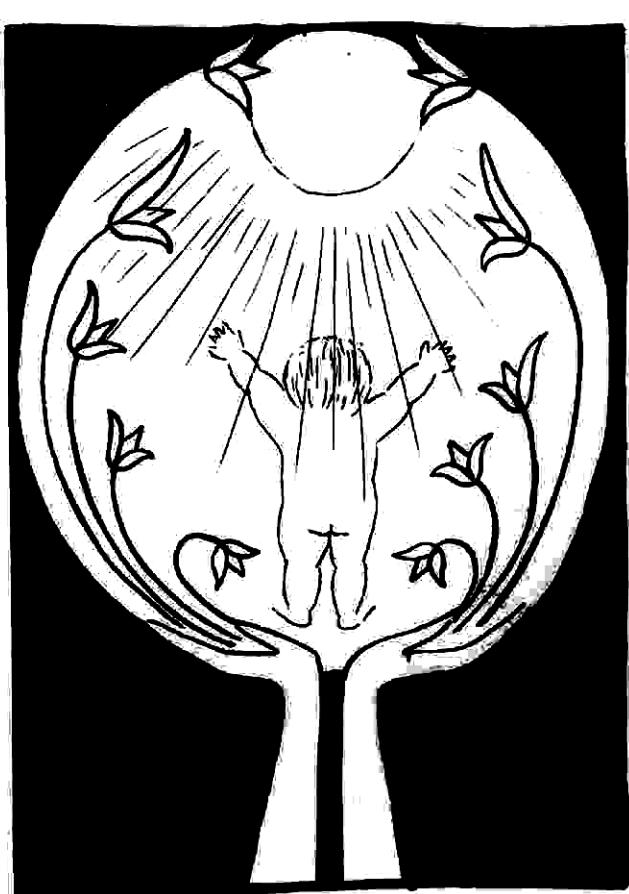
K u n i g o - K a n k i n i o
Alfonso Lipniūno
DIENORAŠTIS
(i š t r a u k o s)

100 metų JUBILIEJUS

1905 - 2005

Panevėžio vyskupijos leidinys

2005

Motinos rankos

*„Aš atėjau įžiebtį žemėje ugnies ir tai norėčiau,
kad ji jau liepsnotų“, - sako Jėzus (Lk 12,49).*

Jūsų teismui atiduodamos dvi išpažintys: asmeninė Kunigo-Kankinio Alfonso Lipniūno ir tos pačios išpažinties aidas poeto Mykolo Karčiausko dvasioje.

Tu, Skaitytojai, turi pajusti, kaip degina tose išpažintyse Jėzaus į žemę atneštoji ugnis. Tu būtinai pajusi, Tu pajusi. Oi, kaip ji degina, toji ugnis, turi deginti ir tegu niekad nenustoja deginti.

Tėve Alfonsai, Kankiny, kas Tave išugdė tokį ugningą, tokį deginantį? Tai giliai tikintys tėvai, tai motina Tave augino giliai tikintį.

Ir Šiaurės Lietuvos begalinė, beribė lyguma. Taip, čia toli matyti. Horizonto neužstoja jokie kalnai nei aukštumos. Žmogaus žvilgsnis klysta toli, toli, ypač įlipus į aukštą medį ar į Daujėnų geodezinį švyturį. Į tave tada žvelgia pati begalybė ir skatina beribiams siekiams. Pabuvęs čia, pasidairęs supranti, kodėl čia išauga beribės dvasios žmonės, tokio gyvo tikėjimo žmonės.

Tai arkivyskupas Juozapas Skvireckas, pirmasis ryžęsis prakalbinti beribį Dievo Žodį lietuviškai. Net karų sumaištys ir tremtis svetimuose kraštuose nesustabdė jo didžio siekimo: jis pirmasis katalikas, išleidęs visą Šventąjį Raštą lietuviškai.

Tame krašte gimsta ir Tautos dainius Bernardas Brazdžionis. Net Lietuvai esant nelaisvėje, jis nenustoja tikėti, kad Lietuva gyva, kad *„mes sulauksim laisvės ryto, vėl kelsis kenčianti tauta“*.

Ir štai, Kunigas Alfonsas Lipniūnas – tos pat beribės lygumos sūnus, tikras beribis, beribio tikėjimo, beribio karščio, beribės dvasios, beribių siekimų, beribės deginančios tobulėjimo ugnies. Iš visų tos beribės lygumos sūnų jis labiausiai atskleidžia savo dvasios gelmes. Jis vienintelis parašė savo dvasinį dienoraštį. Jame taip nuosekliai atskleidžia savo troškimą atsiduoti beribiam Dievui, sudegti Jo ugnyje: „*Toks didelis ilgesys eiti arčiau Kristaus. Jo liepsnomis užsidegti ir vesti klajojančius žmones į gyvenimą, laimės rytojų, kuriame nėra vargų, neteisybės*“ (1930 06 14).

Ir užsidegei, mielas Kunige Alfonsai! Užsidegei kaitria, liepsnojančia ugnimi! Ir vedei Tu žmones! (Neturime kito tokio įtakingo dvidešimtame amžiuje). Juk tu, ko gero, danguje lauki mūsų ir verki, matydamas dabartinį atšalimą. Juk Tu rašei: „*Matydamas tokius būrius (ateitininkų), einančius prie šv. Komunjijos, negalėjau susilaikyti neverkęs: sunkiais laikais, persekiojimų laikais, tokia organizuota pasišventėlių armija – tiesiog stebuklas*“ (1931).

Tai Tu paskatinai Lietuvos jaunimą nestoti į esesininkų dalinius. Todėl mes galime didžiuotis, kad vieninteliai iš pavergtų tautų neturėjome esesininkų. Vieninteliai. Ačiū, Tau, Kunige Alfonsai, ačiū už mūsų Tautos išaukštinimą! Nepaisydamas įspėjimų, vis šaukei iš šv. Jonų bažnyčios sakyklos Vilniuje: „*Iki šiol Lietuvos jaunimo niekas nenupirko. Nei už tabaką, nei už degtinę. nenupirks ir dabar*“. Tau vis liepė nutilti, grasino mirtimi. tu nenutilai. Ir sudegei, uždegdamas laisvės kovai daugelio širdis. Ir savo mirties kaina apsaugojai Tautą nuo parsidavimo. Ne vieną Tu pažadinai savo pavyzdžiu, ne vieną paska-

tinai klausti savęs: kas gi gins lietuvių teises, jei mes neginsime? Jėzaus ir Tavo žodžiais tariant, „*jei druska netektų sūrumo, kuo gi ją reikėtų pasūdyti*“ (Mt 5, 13), jei šviesa užges, kas bešvies?

Tu ir mane, Kunige Alfonsai, pašaukei, pa-traukei ginti tikėjimo, tikinčiųjų teises. Jei ne Tu, gal nebūčiau tapęs ir kunigu, kai 13m. buvo užtrenktos durys į Seminariją. Tu paskatintai nenurimti, nepasiduoti. Perskaitęs apie Tavo tragišką gyvenimą, mirtį, tariau sau: jei nestosiu į Jo vietą, kas tęs Jo žygį. Ir ištariau su poetu p. Vaičiūnu:

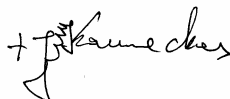
*Vilties žiburys man dar nebaigė gesti.
Vėl žygin aš tvirtas. Kas bus man teesti!
Lai šviečia tau kelią išlydinčios akys!
Laimėk, ką esi sau kaip vyras įsakęs!*

Ir taip. Tėve Alfonsai, tavo paskatintas, nuvykau į Seminariją ir buvau priimtas. Taigi, Tėve Alfonasai, Tu esi mano kunigystės priežastis!

Todėl drebančia širdimi atiduodu skaitytojams **(ypač kunigams)** tas deginančia mintis. Tegu tos mintys paskatina mus lygiuotis į Jį, būti panašiais į Jį, kad tik liepsnotume ta ugnimi, kurią į žemę atnešė Jėzus.

Prašykime Dievą, kad Kuniga-Kankinį Alfonsą iškeltų į altorių garbę. Melskime ir Kankinio užtarrimo šiandienos problemose.

Vyskupas Jonas Kauneckas

MYKOLAS KARČIAUSKAS

Paskutinė kunigo Alfonso Lipniūno išpažintis

Aš kenčiu ir mirštu, bet aš prisikelsiu. —
Gerą žinią skelbki, pasmerktas žmogau!
Savo karčią taurę vienišas išgersiu,
Neištaręs niekad: Dieve, pavargau...

Ką esu turėjęs, ką esu praradęs, —
Būstą savo sielai varganų laikų.
Į tą liūdną tylą, amžiną, bežadę
Neatsiunčia niekas duonos nei laiškų.

Talkonių pakluonės, priemenės svaiginę,
Mes basi kaip žvirbliai Pumpėnų kely.
Niekas neišaukštino ir neapgynė,
Patys savyje mes buvom dideli.

Ko labiau ilgėjaus: rožių ar paguodos?
Rodos, amžių vienas prie ugnies budžiu.
Ir apninka sielą kasdieninės godos,
Perveria krūtinę spinduliu skaudžiu.

Ruoštasi ir vargta toj didžioj kelionėj —
Ar tiktai žudikas eis išpažinties?
Įkaitų mirties procesijoje, žmonės,
Maža buvo duonos, dar mažiau vilties...

O visiems užteko ant kantrybės medžio
Mirgančių lapelių — išmaldos šviesios. —
Jau Mačernio tėviškėj žemaičiai gedi
Vienišos apnuogintos širdies tiesos.

Kur aš pasislinksiu, kur aš prisiglausiu?
Po kašubės stogu tik Mišių auka.
Tėviškėn sugrįšiu ir savęs paklausiu,
O kodėl nesakė niekas man, už ką

Šitą pažinimą reikia išpažinti...
Ji maštau, stebiuosi: dar savim esu.
Atsakau už ugnį ir turiu aukotis, —
Paslaptingas noras ir vienam baisu,

Kad esu laimingas... Ko atsisakyti?
Ką aš paaukosiu — mano paslaptis. —
Tai gražiai nulytas baltas takas švyti,
Susilieja mėnesiena ir naktis.

Apsuptas gyvybės norų begalinių
Dar šypsaus agonijoje naivios minties, —
O jei dar galėčiau žodį paskutinį
Pasakyt po išrišimo, po mirties,

Atsigręžęs Lietuvon lyg prakartėlėn,
Viešpatie galybių, tarki iš tenai...
Tavo Jono Nepomuko koplytėlių
Plaikstos paupiūs ataušę pelenai...

Tavo Sūnų vėlei sužeidė ant kryžiaus.
Ta žaizda per amžius neužgis, kraujuos. ...
Tau karštai meldžiausi Romoje, Paryžiuje
Ir gal Lietuvos kentėjimuos naujuos.

Dar surasiu savo maldai šviesią vietą,
Nors galūksnėj, pažymėtoje kryželiu.
Ruoštasi ir vargta, šitiek iškentėta,
O jei tiek žydėtų Talkoniuos gėlių?

Akys mano mato, o burna ledėja
Ir Komuniją vos lūpomis liečiu.
Tiek dienų aitrių Dievų miške badėjęs,
Lietuvą alsuojančią joje jaučiu.

O raudonas lopas vėl mane įspėja:
Mindžios tautą, laisvę ir gaisrais nušvies
Visą tavo dangų, Švento Rašto sėją,
Nė viena pasaulio sostinė nekvies,

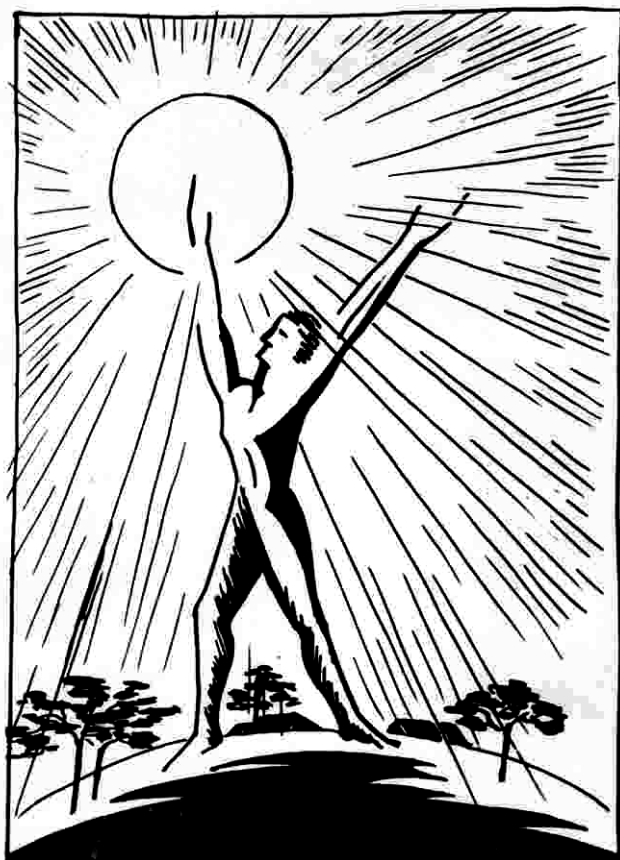
Nors ant slenksčio pailsėti atgailaujant
Ir paskęsti vėlei Tavo mintyse,
Viešpatie galybių... Kas šioj žemėj naujo
Ir kodėl žiaurumas tarpsta širdyse?

Neištarsiu žodžio, jau žinau, nė vieno
Iš sakyklos niekad... Kas jau ką maldys?
Neateis, pajutęs paskutinę dieną,
Išpažinti mirtinąją žmogžudys.

O tik pakeliu akis, visų maldauju:
Būkite visi vienybėje geri!
Nesutrypkite Komunijos... Iš saujos
Krenta jau. Nurieda ašara sūri. . .

Taip norėjau pasistiebi mintim i dangų
Didžiojo Trečiadienio dienoj... Jutau,
Kad rankas sudėjo ir uždarė langą.
Gal žegnoja kūną, bet aš nematau. . .

Taip gražiai nulytas baltas takas švyti,
Toks vidudienis, tokia šventa mintis.
Ar esu laimingas? Kaip man atsakyti?
Ką aš paaukojau — mano paslaptis.

Iš kunigo Alfonso Lipniūno dienoraščio Gyvenimo pastabėlės 1930-1935

Atsistojus naujo gyvenimo vartuos ir iš tolo išvydus būsimo darbo dirvonus, į kuriuos po kelių dienų, priėmus kunigystės šventimus, prisieis išeiti, norisi nors trumpam vėl pradėti fiksuoti nerimstančias širdies audras, gimstančias idėjas, giliau įstingančius gyvenimo faktus, metant gaires į ateitį ir darant aliuzijas į praeitį.

X X X

1930 Vytauto Didžiojo metų birželio mėn. 7d. Kunigų Seminarijoj Kaune

Keletas praeties pastabėlių

Pasaulį išvydau 1905.III.12. Už kelių metų buvau miręs.

1912-17m. ganiau žąsis, gyvulius, kaimenes, savo ir svetimus.

1916m. išsilaužiau ranką ir perskėliau kaulą. 3 mėn. gipse.

1916-1917m. rudenį įstojau į Pumpėnų pradžios mokyklos I skyrių. Nuo Kalėdų dėl šiltinės ligi Velykų nelankiau, bet pas Jasiūnus jau mokinau jų du vaikus.

1918m. Velykose vėl pradėjau lankyti, bet jau trečią skyrių.

Tų pačių metų rudenį Panevėžin nuvažiauvau pas brolių Stasį 2 mėn.

1919m. rudenį įstojau į Panevėžio gimnazijos III klasę. Šiek tiek praktiškai buvau vokiškai pramokęs, rusiškai „slebizavojau“ (skaičiau skiemenimis).

Per ašaras ir su užsidirbtais 20 markių išvažiauvau į Panevėžį.

1925m. birželio mėn. baigiau ją. Gimnazijoje atsiminimai: jau trečioje klasėje būdamas ėmiau rengti mokinius — pataisininkus ir naujokus. 6 gimnazistai. Metai ir visi sielos pergyvenimai trumpai surišti su mokiniais, kurių turėjau virš šimto. Į mano charakterį tas gerokai įspaudė bruožų, nes dėl laiko stokos turėdavau atsisakyti beveik visų pasilinksminimų ir kompanijų. Savomis lėšomis išėjau gimnaziją.

1925m. rudenį 3 savaites basčiaus po visus fakultetus. Apsistojau Kunigų Seminarijoje.

Iš Seminarijos gyvenimo ir daug, ir mažai tegalėčiau pažymėti. Prisipažįstu, kad dirbau ne tam, kad kalčiau, bet kad apsiskaityčiau, išmokčiau organizuoti, centą užsidirbčiau.

Visas atostogas praleidau, mokindamas pataisininkus ir organizacinį darbą varydamas. Lėšos beveik visos savo užsidirbtos [...]

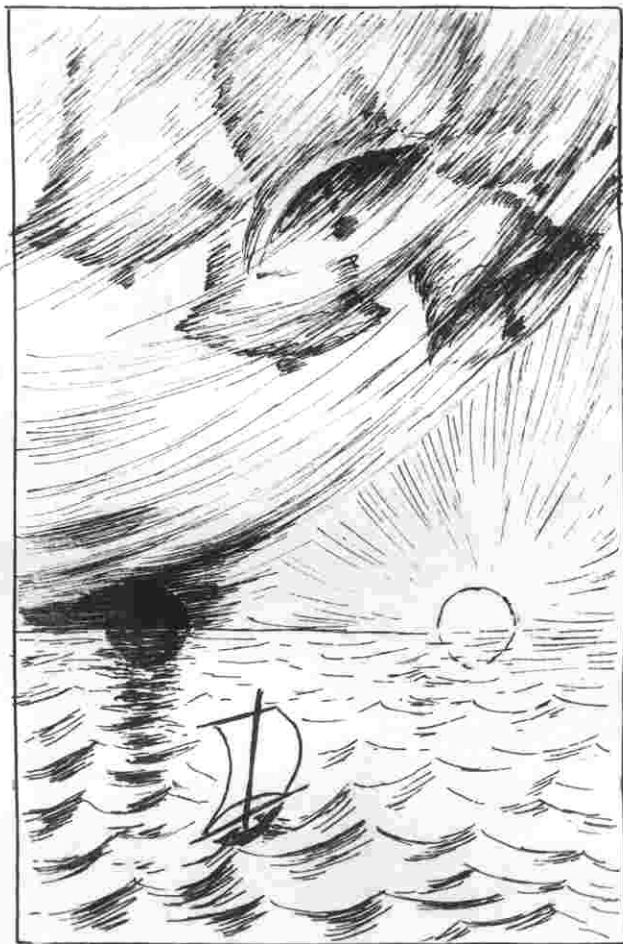
Kas dar įspaudė ypatingesnių bruožų į mano charakterį?

Gimnazijoje kelių metų darbuotė ateitininkų kuopoj tūlą laiką jaunesniems vadovavimas gana svarbu.

Skautai, kuriuose buvau 4 metus. Mano sekcija. Plastikos sekcija (Būčiui nesilankant, jai vadovavau).

Gamtininkų būrelis gerokai gimnazijoje atėmė laiko, bet davė ir naudos.

Petkevičiūtė, Zikaras, Juodinskaitė, Renigeris, Elisonas, su kuriais artimai buvau, turėjo įtakos.

Ješkojimas

Sekmadienis, VI. 6

Išlaikius diplominius egzaminus

„Es lebt der Mensch wie langer strebt“ (Goethe). – „Žmogus tik tiek gyvena, kiek siekia“ (Gëtė).

[...]

Juk, regis, dar vakar atvažiavau į Panevėžio gimnaziją, į III klasę, toks menkutis, mažutis, nesubrendęs, regis, širyt, baigęs ją, atvažiavau į Seminariją, mažai ką tepažinojęs, tesutvirtėjęs: dvasia ir kūnu. O štai šiandien jau fakulteto slenkstis peržengtas, diplominiai egzaminai išlaikyti. Kaip greit, kaip greit bėga žmogaus gyvenimo dienos, kaip greit plonėja gyvybės siūlas ir artinas bedugnė - amžinatvė. [...]

Kiek per tuos metus prisvajota, kiek didžių vaizduotėjų rūmų pristatyta, kiek lengvabūdiškų planų persirito ir sugriuvo fantazijos užkampyje.

Dabar jau prieš akis gyvenimo realybė, plačioji arena su apžėlusiais dirvonais. Taip smagu, o drauge ir liūdna pabaigus mokslą. Rodos, pasiektas idealas, bet kaip mažai, kaip trumpam laikui jis tepatenkina žmogų. Birželio 6d. baigus egzaminus apie 11 val. ryto, jau pavakary nebėra nė mažiausio noro apie juos galvot.

Kas pasiekta, jau nebevilioja [...] O man, man nebaisi toji kova ir taip masinanti. Juk argi negarbinga yra įsisukti į gyvenimą ir rodyti tiesų kelią paklydėliams, nelaimingiems! Juk ligi šiol vien tam ir buvom taip stropiai auklėjami Seminarijoje.

Kristus yra mūsų vadovas, todėl ne vieta aimanavimui, nusiminimui.

Ne idealas pasiektas, – neapgaudinėk save, – bet įrankis, kurį paėmęs tik pradėsiu darbą dirbti, prie idealų artintis.

Ir štai už kelių dienų užgirsiu žodžius: „Jam non dicam vos servos sed amicos meos“ — (lot.: „Jau nebevadinu jūsų tarnais, bet draugais“). Šv. Dvasia nužengs ir užbaigs ruošimąsi, galutinai atskirs nuo žemiškų reikalų.

Belieka kalbėti: „Veni, Sancte Spiritus“ — (lot.: „Dvasia, Viešpatie, ateik“). Padaryk iš manęs „novam creaturam“ (naują kūrinį), pastiprink į žygį!

Vandimosis

Trečiadienis. VI-11. Rekolekcijų prieglobsty

Nutilo audros, pranyko miesto dundesys, triukšmas, apsidengė rūkiais girgždą kasdienio gyvenimo reikalai, atsivėrė plačios erdvės, beribės dvasinio gyvenimo lankos [...]

[...] tyliai šlama paslaptinius šešėlius blaškę medžiai [...], viskas taip nauja, nepaprasta, prasminga. Ir kyla mintys prie pasaulio Kūrėjo, amžiais laimingo, taip artimo mums ir šiai gyvybės kupinai tvarinijai.

Kodėl taip greit pasauly viskas keičias, kodėl taip greit nuvys medžių lapai [...], kodėl žmogaus siela nerimsta, ilgisi kažko, o kartais tokio džiaugsmo apimama, kad noris visus apkabinti, išbučiuoti ir lėkti į amžinatvę, amžinatvę visiems paruoštą? [...] prieš akis vien amžini dalykai, dvasios amžina laimė Dievo artimybėj [...] ne čia amžinoji tėviškė, ne čia poilsio ir ramybės vieta, ne čia paguodos šalis, bet ten, toli, amžinatvėj, į kurią taip veržias išmesta į materialų, nykstantį pasaulį žmogaus siela... [...]

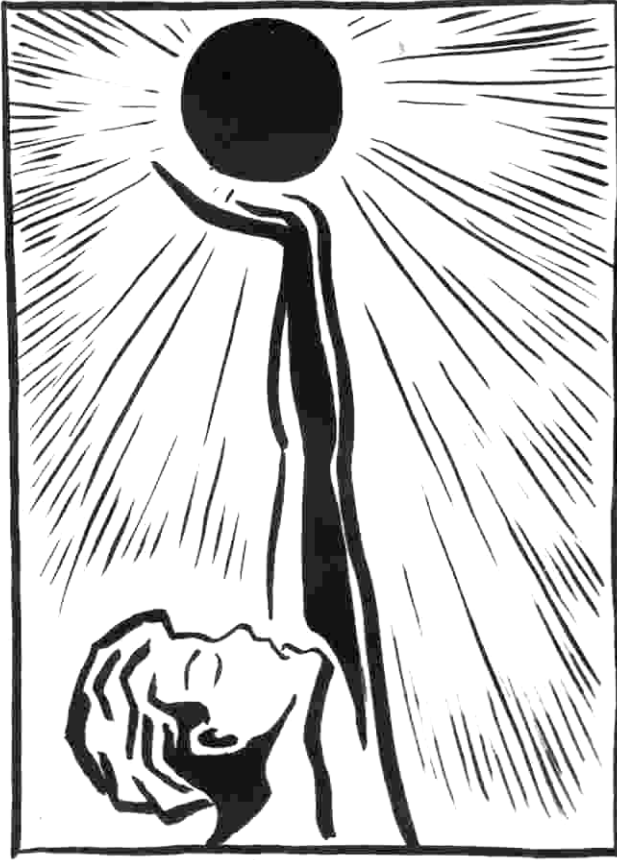
[...] visų svarbiausia –
numatyti būdus džiaugsmo šventę
įnešti į visų žmonių
kasdienį gyvenimą.

[...] kiek mano darbe neplaningumo, kiek maža tikro susirūpinimo ateities pareigomis, kiek išsiblašymo prie antraeilių darbų! Kur tavo dvasios galybė, kur didvyrio charakteris, kur šv. Povilo dvasia? Kur pagaliau mokslas?

Kaip mažai tepasiruošęs sunkiai kunigystės naštai, kaip menkai tesubrendęs!

Veltui aimanuoti! Dar laikas!

Ko laikytis išėjus į gyvenimą, kad neatvėstų ugninga, pasiryžimų kupina dvasia ir kad sėkmingiausias taptų apaštaltavimas?

Ši planelį turi visados bent kartą per mėnesį perskaityti ir perreflektuoti:

„Da miki animas, cetera tolle“ — „Duok man sielas, kita paimk“.

Tikslas: Dievo garbė ir sielų išganymas.

Priemonės:

A. Sau pačiam: „Si sal evannuerit in quo salietur?“ — „Jei druska nustotų sūrumo, kuo gi ją pasūdyti?“ (Mt 5,13)

Reiškia pirmoje vietoje turiu rūpintis išlaikyti savyje tikrai gyvą tikėjimą ir Kristaus dvasią, nes negalima kitam duoti to, ko pats neturi, o antra vertus, jokios neturi viršgamtinės vertės natūralūs žmogaus darbai, nors ir didžiausi.

Griežtai kontroliuoti Unionis apostolicas schedula (apaštališkos vienybės reikalavimus) ir praktiškai vienybės reikalavimą vykdyti:

1. Uoliai atlikti apmąstymus *quam primum* (lot.: tai visų svarbiausia)
2. Dvasios skaitymą (15min.) būtinai atlikti ir tai pasirinkti geriausias dvasinio rūmo statymo knygas
3. breviorių kalbėti laiku, [...] neskubant, kad gautum dvasinio peno
4. Šv. Mišias aukoti gyvai, turint prieš akis Kristaus atliktą auką
5. Kasdien kalbėti rožančiaus dalį
6. Apeiti bent penktadieniais Kryžiaus kelius
7. Daryti griežtą sąžinės sąskaitą

Valią sustiprinti: nustatytu laiku keltis, gulti ir visas kitas pareigas atlikti. Sausrai užėjus, dar uoliau atlikti visas savo pareigas.

Sielos nerimas

B. Darbas kitų sielų labui:

1. a) išpažintyse nenustoti kantrybės ir švelnumo, žinoma, vyriško. Vien sielas tematyti, sielas norinčias išsiveržti iš žemės purvų [...]
- b) pamokslai [...] gerai, gerai apgalvoti. Per sakyklas galima būtų daug, daug sielų išganymui patraukti
2. organizaciniame veikime neišeiti iš Katalikų Veikimo Akcijos ribų, nelikti politikierium ar partijos žmogumi.

Svarbios pastabėlės:

a) Niekad neiti į draugijų valdybas, kadangi svarbu, kad patys nariai rodytų iniciatyvas.

Išimtis: įeiti į valdybas, ypač pirmininkauti, galima, kur daug sugebėjimo ir darbo reikia.

b) per daug neapžioti [...]

[...]

Apaštalaujant būti:

- a. Paprastas, neišdidus su žmonėmis
- b. Švelnus, vyriškas
- c. Mandagus

[...]

Laikytis vienybės, ypač su konfratais kunigais. Nieko bloga apie juos niekad nekalbėti, ką bloga sužinojus, paskandinti jūrų gelmėse ir užmiršti, lyg nieko blogo nebuvo, kitiems užleisti geresnę vietą, pagarba

Būti drausmingam.

Neprašyti pas Vyskupą jokių malonių,

Nelandžioti — kur skirs, važiuok.

Praėjusi valandėlė, jei nesunaudota Dievo garbei ir sielų išganymui, žuvusi amžinybei. Todėl dirbti, dirbti ir dar kartą dirbti.

Atollis

Penktadienis, VI – 13

[...] jau artinasi prisirengimo, darbo vainikavimas, jau sudiev ramiam seminarijos poilsiui. O kodėl taip greit išeit į gyvenimą, į audrotą gyvenimą?! Taip silpnam!

Bet, Dievuli, galva jau kaista, širdis smarkiau plaka. Duok, duok pajėgų silpnam kūnui, kad dvasia nenuleistų sparnų, kad bent šventimų dienų mokėtų amžinybės akimis giliai pažvelgti į gyvenimą [...]

Šeštadienis, VI- 14 KUNIGYSTĖS ŠVENTIMAI

Ilgai, ilgai auginta ir stropiai prižiūrima rožė jau nuskinda pasauliui ir prisegta sužadėtiniui Kristui. Todėl taip ramu, gera, bet drauge didelis ilgesys eiti arčiau, arčiau Kristaus. Jo liepsnomis užsidegti ir vesti klajojančius žmones į gyvenimą, laimės rytojų, kuriame nėra vargų, neteisybės.

O, kaip šaltas pasaulis, kaip ledinės iš kieto granito nu kaltos žmonių širdys.— kiek reikia šilumos, meilės!

Todėl prašau Tave, Dievuli, neapleisk manęs, suteik tos meilės, be kurios šals mūsų krūtinės, kuo daugiau, kad visur tematyčiau Kristaus sūnus-dukteris ir visiems rodyčiau širdingiausią užuojautą, broliškumą.

Kaip daugiau, kaip daugiau!

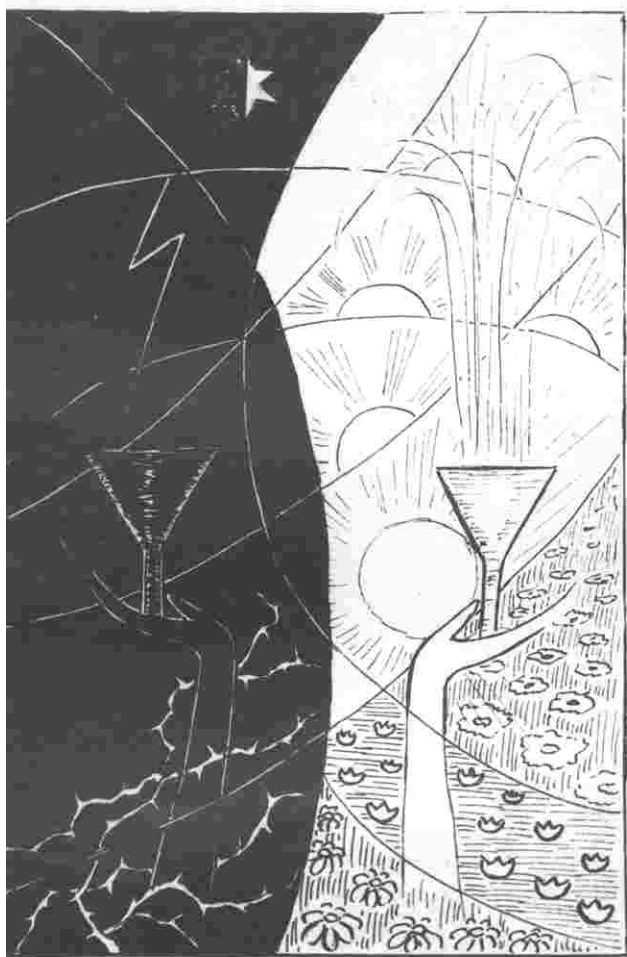
Laimėti sielų Dievui

Mano sielų laimės Šventė!

Pirmadienis, VII - 7d.

Vakar primicijos:

[...] einu lyg šmėkla, patsai menkai tesusivokdamas, kitiems džiaugsmo nešti“.

Būties pusiausvra

Pirmadienis, VII - 21d.

[...]

Štai ir pas Vyskupą atsidūriau.

„Kokie mano darbo dirvonai; kokios gyvenimo sąlygos?“ – klausiu prisipykęs.

„Gi turi paskyrimo raštą“ — atsako Vyskupas.

„Bet kad katedrai antras vikaras nereikalingas, klebonas neturi noro antrą vikarą turėti“ — tęsiu.

„Ir aš žinau, kad nereikalingas“ - tęsia Vyskupas. „Bet norėjau tave priglausti, kad turėtum kur galvą priglausti, ryšulėlius pasidėti“.

„O darbo dirvonas tau didelis - visa vyskupija, eik ir dairykis, darbą surasi. Jaunimas ypač reikalingas rūpestingos globos. Didžiausias tavo dirvonas — tai jis“.

[...] Kambarėlyje viena kėdė, lova, staliukas, ir pintinė knygų. Čia tai pirmoji, išsvajotoji mano kuni-gavimo vieta. Nuo ko pradėti?

[...] sėdžiu „didžiajame“ savo kambary ir nei sotus, nei ne sotus lakioju blausiomis savo mintimis po savo darbo sritis.

Einu geriau saldainių nusipirkęs pavaikščiosiu po Panevėžio gatves, gal pamatysiu kur vaikų [...]

Trečiadienis, XII.24. Kūčios pas Vyskupą

[...]

Nuovados padėjėjas atnešė komendanto-ministro uždraudimą išvažiuoti iš Panevėžio ir kalbėti.

Pasirašiau, bet pridėjau, kad nevykdysiu...

1931.III.29. Verbų diena

Charakteringa, kad teismas Panevėžy mane nubaudė 400 Litų bauda arba 14 parų arešto už pirmąjį Katedroje pasakytąjį po Vyskupo laiško išleidimo pamokslą.

Didįjį Penktadienį IV.3 atnešė nutarimą. Bet parašęs, kad nepasinaudosiu nei teismo nutarimu, nei pasiūlymu, grąžinau raštą atgal.

1931.V.9

Zarasai.

2val. atėjo į kleboniją nuovados viršininko padėjėjas ir pareikalavo tuojau apleisti Zarasus. Pareiškiau griežtai, kad nevažiuosiu.

4val. išplaukiau su mokiniais į ežerą. Policijai parūpo. Laiveliu atsivijo. Policija Zarasuos vejas laiveliu!

Vakare šnekėjom klebonijojej [...]. Šnipai tykojo prie lango. Daug gardaus juoko turėjom visi, kai šnipas bėgo, pasikėlęs kelnes, per sodą [...].

Svajoné

1931.VIII.6

Lygiai metai nuo mano primicijos.

Praėjo jie taip nuolatiniame darbe ir veikime. Per šiuos metus beveik neturėjau laisvos valandėlės visiškam poilsiui. Dirvonai dideli, piktžolių daug, užvirusi Lietuvoj religinė kova vis didėja – darbo, darbo! Sudiev, todėl pasakiau šiomet visiems svečiamams.

Nuotaika, dvasia?

Juo tolyn, tuo ugningesnis daraus [...] Vidujinis džiaugsmas beveik niekadods nebeapleidžia sielos. Juo arčiau Kristaus, juo arčiau gyvybės šaltinio, juo karštesnė malda – tuo darbas sėkmingesnis [...].

Duok, Dieve, ir toliau savo pagalbos ir malonių. Be Tavęs juk niekas esu.

1931.VIII.30

Južintuose Šv. Baltramiejaus atlaidai.

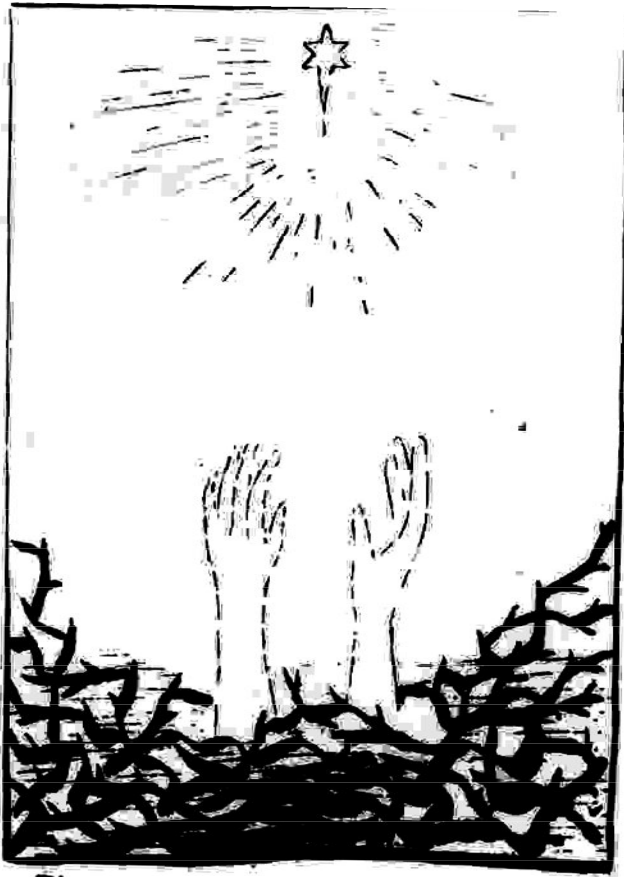
Atlaikiau jaunimui pamaldas ir pasakiau pamokslą, po sumos sakiau 45min. pamokslą. Policija per mišparus sustatė už tą pamokslą protokolą.

Po mišparų [...] šventoriuje be leidimo jaunimo pasišnekėjimas.

Policijos chuliganiškumas

Atėjo du policininkai. Pareikalavo leidimo. Paaiškinau, kad šventoriuje leidimo nereikia ir paprašiau nusiimti kepures. Nenusiėmė, nes einą pareigas. Pareiškiau, kad tik ne šventoriuje. Pareikalavo per 5 min. išsiskirstyti, pradėjo triukšmauti, o vieną moterėlę šventoriuje net suėmė. [...].

Pirmą kartą sutikau taip nedžentelmenišką policiją.

1931.IX.16

[...] Šiandien kilo daug, daug tylaus noro susikaupti, viską daryti su giliu maldingumu [...].

Kam man turtai? Jie visi, visi kitų labui.

Kam man skanesni valgiai? Aš ir taip, Dievui dėkui, stiprios sveikatos.

Kam ilgai miegoti? Kam nešti tuščiam į praeitį ir taip trumpas gyvenimo minutes.

Šalin savo valią! Ambiciją!

Viską atlikti, nukęsti dėl Kristaus, dėl sielų išganymo.
Dievuli, noriu statyti kryžių ant praeito gyvenimo .

O.A.M.D.G.

(omnia ad maiorem Dei gloriam – visa didesnei Dievo garbei)

Žmonės mano, kad dabartiniame kovų laike aš išėjau iš savęs, užsispyręs siekiu nugalėjimų.

Kaip tik dabar dažniau siela veržiasi prie Amžinybės šaltinio, prie susitelkimo.

Išorė vargina! Tvanku! Daugiau veikimo dvasios.

Kad turėtų žmonės gilesnį tikėjimo supratimą, daug laimingesnis būtų gyvenimas, mažiau kovų, partinio pykčio.

O, Kristaus meile, vadovauk man!

“Da mihi animas, cetera tolle” („Duok man sielų, visa kita paimk“). Vienuolynas! Jėzuitai – Marijonai. Ar nekvietai, Dievuli, mane į jį?! Gal?..

Vittis

Kristaus Karaliaus šventė!

X.25. Moksleiviai ateitininkai – 300 organizuotai ėjo bažnyčioje prie Šv. Komunijos. [...]. Matydamas tokius būrius einančių prie Šv. Komunijos, negalėjau susilaikyti neverkės: išpūdis begalinis! Sunkiais laikais – persekiojimų laikais tokia organizuota armija pasišventėlių – tiesiog stebuklas! Pilnai tikiu, kad Dievo Apvaizda sunkiais laikais duoda žmonėms ypatingos malonės persiimti, nežiūrint jokių pavojų, Jo idėjomis. Gyvuok Kristau Karaliau, jaunimo širdyse!

1931.XII.10 Panevėžy buvau užėjęs pas kriminalinės policijos viršininką. Ištisą valandą ginčijomės dėl ateitininkų [...]. Ateitininkai vis daugiau susilaukia prievartos...

1931.XII.31

Lygiai vidurnaktį Katedroje
NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS
Sakiau pamokslą. Žmonių pilnutėlė Katedra.

Susikaupimo valandėlė!

Laikai – žaibas. Žmonija - pilna skausmų. Begalės alkanų. O aš? Ar esu tikras apaštalas? Kaip dažnai užmirštu tą.

Dievuli, atleisk už netinkamai sunaudotas valandas, prasnaustas progas patarnauti kitiems, pagelbėti.

Nuo savęs turiu pradėti. Jei savy maža teturėsiu ugnies, tai koks iš manęs apaštalas.

**Visus metus – viską Kristui!
Laimink, Dieve!**

KOVA DĖL BAŽNYČIOS LAISVĖS 1932!

LAISVĖS RYTAS!

Bet bundančios idėjos bene dar daugiau reikalingos yra globos ir aukų, todėl per šiuos metus dėsiu pastangų dar energingiau, intensyviau ir planingiau veikti.

Bet viskas Dievo rankose.

Į jas ir sudėdu

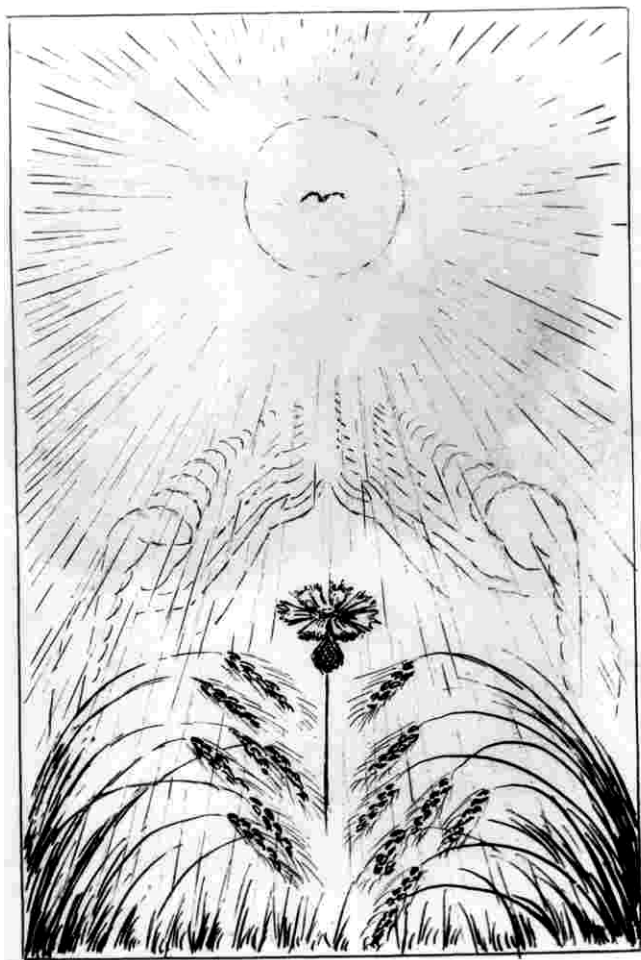
visus

1932 metų

darbus.

1932.I.8

[...] Katedros pavasarininkų susirinkimas. Policija įsibrovė, apstojo duris. Visus surašė.[...] Dainuota daug ir smarkiai. 11 val. Išsiskirstyta. Labai nepavyzdinga policija.

1932.VI.17

Šiandien pasiruošiau išvažiuoti į tarptautinį šių metų Eucharistinį kongresą Dubline.

Sudiev trumpam laikui LIETUVA!

Dievuli, laimink mane kelionėje!

Ši kelionė ar neturėtų man priminti žemės kelionės trumpumo ir paskatinti vis labiau gyventi viduriniu gyvenimu, vis labiau pasišvęsti dėl Dievo artimiems, ypač paklydusiems, vargšams, pabėgėliams [...].

1932.VIII.22

[...] esu ne daugiau kaip paprastas darbininkas. O Lietuvai būtinai reikia eruditų vadų. Būtinai turėčiau daugiau gerbti žmones. Dabar dažnai visai mažai tesujaudindamas, varginu žmones savo pamokslais ir kalbomis, būtinai turiu giliau pastudijuoti arba atsisakyti nuo dabar einamų pareigų [...]

1932.IV.Didysis Penktadienis

Savikritika

- 1) perdaug neatsargus būdavai kalbose
- 2) pamoksluose perdaug barimo. Daugiau reikėtų rodyti meilės, pasigailėjimo. Juk mūsų kaimiečiai be galo sekmadieniais pavargsta, tolimą kelią atbrenda ir reiktų jiems bažnyčioje duoti pajusti šilumos, džiaugsmo.
- 3) per daug nekantrumo. Visada turėčiau būti lygus, ramus [...] Veide amžina saulė!
- 4) Pagrindas – religinis gyvenimas. Visos religinės praktikos turėtų būti kruopščiai atliekamos. Kitus darbus atliekant, taip pat niekad neužmiršti geros intencijos.
- 5) Per didelis savęs vertinimas. Juk tikrai kalbant, esu, esu visiškas ignorantas (nemokša), vos nuotrupų prisigraibstęs, kuo aš turėčiau girtis? Kiti daug geriau išmano, ne kartą tik senu įpročiu nemoka ar neturi drąsos atvirai ir nuoširdžiai vertinti.

1932.XI.27

[...] vis labiau įsitikinu, kad vien tik tas gali būti tikras vadas ir be žodžių veikti į kitų širdis, kada pats esi šventas ir vien iš gilios Dievo meilės kalbi. Tik, o Dievuli, kaip toli esu dar nuo Tavęs. Duok man daugiau Šventosios Dvasios ir stiprybės.

Dėl Tavęs, o Dieve, juk viską dirbu!

1934.I.23

[...] mano sielai per daug tvanku ir per daug neramu gerokai paskendus veiksmė. Ar tik ne geriau pagarbinčiau Dievą, tobulindamas save ir apaštalaudamas vienuolyne. Jau seniai mano širdis ilgisi vienuolyno ne dėl to, kad mažiau reiktų veikti, bet kad labiau galėčiau susikaupti ir našesnis būtų apaštalavimas [...]

1934.I.29

Šiandien Mamytė buvo atvažiavusi ir, radusi miegantį, nedrįso žadinti, nors privargo toli eidama. Vien tik motina gali parodyti tokią meilę [...]

1934.IV.11

SUDIEV, TYLUSIS VIENUOLYNE!

Šiandien, galutinai apsvarstęs pašaukimo klausimą ir nutaręs nuo 1935m. stoti į Jėzuitų vienuolyną, užėjau išgauti leidimo iš Ekscelencijos Vyskupo. Bet visos gražiausios viltys veltui – Ekscelencija niekaip nenori išleisti ir apskritai yra nusistatęs kunigų į vienuolius nebeleisti.

Taigi, sudiev, vienuolyne! Matyt, Dievo valia, kad darbuočiaus kaip pasaulietis kunigas. Dievas neapleis!

Metas pagalvoti apie pasaulietišką vienuoliškumą.

1935.I.1. Pastabėlės

1) organizacinis darbas pusėtinai vyko.

2) asmeninis – blogai. Anglų kalbą mokaus mėnesį, bet nedaug teišmokau. Knygų neparašiau [...]

3) dvasios ugdyimas pirmą pusmetį gana sekėsi, bet antrą – didžiausias regresas. Reikės daugiau valios įdėti – kitaip nieko gero nebus.

1935

Kristaus garbei kelti ir savo sielai tobulinti nesigailėti, nesigailėti šiuose metuose jokių pastangų!

1935.I.6

GRIEŽTAS NUSISTATYMAS

Nuo šiandien ligi birželio mėn. 15d. nedalyvauti jokiose pramogose, negaišti niekur be reikalo laiko ir daugiausia darbuotis prie stalo rašant. Organizacijoms vadovavimo darbas turi būti varomas visu rimtumu.

1935.I.25

Ateitininkų taktikos klausimu nustatyta taip:

- 1) jeigu prašo ateitininkus klasėje atsistoti – nesistoti.
- 2) Jei prispyrę klausia, ar ateitininkas, prisipažinti, pasakyti tiesą, nes meluoti negalima.
- 3) Jei matoma, kad grasina didelėmis baudomis ir reikalauja išbsiraukti, leidžiama kai kuriems išsibraukti, nenurodant išbraukimo laiko.

1935.IV.10

Linkuvoje rekolekcijas baigiau 16val.30min., o 17val. zakristijoje padariau susirinkimą su ateitininkais. Atsirado šnipų, kurie susirinkimą išdavė, pastatė ant kojų gimnazijos vadovybę ir policiją. Stebėtina, kad policija drįso šventoriuje eiti sargybą prie zakristijos durų. [...].

Ķprasmintas skausmas

REKOLEKCIJOS PAGRYŽUVYJE
1935.VI.24-VI.27

Planas tolimesniam gyvenimui

[...]visame ieškoti sielų, dėl jų paaukoti visą save: sveikatą, turta, mokslą. Neieškoti sau garbės, bet vienam Gerajam Dievui, Jėzui Kristui laimėti sielų prielankumą. Nepasitikėti savimi, bet vien tik Dievo malonės veikimu, todėl darbe daug melstis.

Jėzau mano, Tu žinai, kad aš nieko sau gyvenimo iš žmonių nelaukiu ir suteik jėgų, kad visus užpildinėjimus, kuriuos, dirbdamas katalikų akcijos darba, taip dažnai konfratūrų sutinku, su didžiausiu džiaugsmu perneščiau ir niekad nesiskųščiau.

Dievuli, jei tokia Tavo valia, duok, kad mano garbė žmonėse visiškai išnyktų ir kad nieko daugiau netrokščiau, kaip būti silpnu padarėliu, Tavo garbę žemėje skleidžiančiu.

Jėzau, aš Tavo.

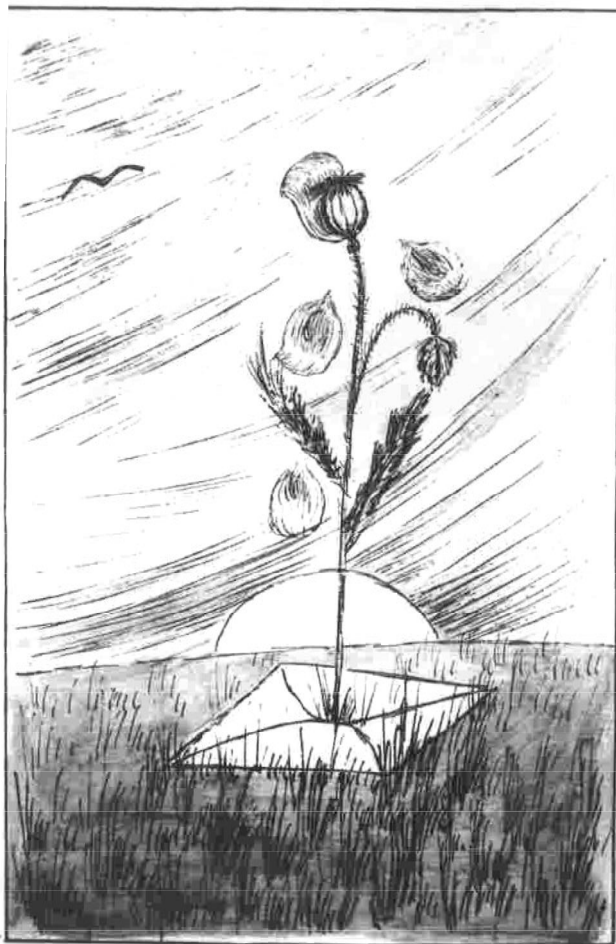
1935.IX.25

Šiandien pasiruošiau išvažiuoti į Prancūziją, Lili.

Labiausiai gaila palikti ateitininkus, angelaičius ir pavasarininkus. Bet mano papėdinis kun. Alf. Sušinskas yra labai energingas ir dar geriau už mane mokės varyti darbą.

Iš savo pusės nieko daugiau nenoriu, kaip to, kad Dievas atleistų per paskutinius 5 metus visus mano padarytus apsilaidimus ir laimintų tą jaunuomenę, kuriai širdį buvau atidavęs. Konfratrams kunigams daugiausiai Dievo prašau gilios kunigiškos dvasios ir ištvermės sunkiame ganytojavimo darbe.

„I Tavo rankas, Viešpatie, atiduodu visą savo gyvenimą užsienyje. Duok, Dieve, kad grįžčiau dar geresnis kunigas“.

negi užmiršime?

Tekstus surinko:

Albina Saladūnaitė

Lina Jankevičiūtė

Maketavo ir apipavidalino: vyskupas Jonas Kauneckas

Spausdinta Panevėžio vyskupijos rotoprintu.

Tėviškė

Kunige Alfonsai, Kankiny!
Tu lyg medis, įaugęs amžinai į Tėvynės istoriją.

Išmelsk mums tą malonę, kad ir mes sudegtume
DIEVUI IR TĖVYNEI!